

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 5/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Prachová & Partners, s. r. o., Miletičova 21, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. RNDr. Silvia Prachová, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s porušením čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. IV Gv 4/11 a postupom Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej protikorupčnej jednotky, expozitúry Bratislava vo veci vedenej pod ČVS: PPZ-528/NKA-PK-BA-2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. júla 2017 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len

„sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou Prachová & Partners, s. r. o., Miletičova 21, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. RNDr. Silvia Prachová, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej aj „generálna prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. IV Gv 4/11 a postupom Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej protikorupčnej jednotky, expozitúry Bratislava (ďalej aj „národná protikorupčná jednotka“) vo veci vedenej pod ČVS: PPZ-528/NKA-PK-BA-2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené trestné konanie pre podozrenie zo spáchania pokračujúceho trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v súbehu s trestným činom poškodzovania cudzích práv podľa § 375 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Prokurátor generálnej prokuratúry podal 8. februára 2016 na sťažovateľa obžalobu Okresnému súdu Trenčín, ktorý uznesením sp. zn. 2 T/11/2016 z 25. októbra 2016 postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Bratislava III ako súdu vecne a miestne príslušnému.

Sťažovateľ v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu namieta porušenie svojho základného práva garantovaného prostredníctvom čl. 46 ods. 1 ústavy (v spojení s čl. 149 ústavy) a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom generálnej prokuratúry a postupom národnej protikorupčnej jednotky v jeho trestnej veci v štádiu prípravného konania. Svoju sťažnosť odôvodňuje okrem iného takto:

„Sťažovateľ si dovoľuje uviesť, že namieta porušenie svojich práv a slobôd v prípravnom konaní, a to v súvislosti so zbavením mlčanlivosti sťažovateľa zo strany vtedajšieho ministra obrany Slovenskej republiky, [REDAKOVANÉ], zo dňa 13. 12. 2012 a dňa 15. 1. 2014.

Sťažovateľ v rámci celého prípravného konania namietal porušovanie svojich práv vo svojich výpovediach, avšak, jeho návrhy a sťažnosti boli v trestnom konaní bezdôvodne odmietnuté.

Vzhľadom na uvedené má sťažovateľ za to, že vyčerpal právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje, a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

... Sťažovateľ vykonával funkciu riaditeľa Vojenského obranného spravodajstva od 1. 10. 2010 do 2. 12. 2011.

Listom zo dňa 13. 12. 2012 č. p.: VS150-167/2012, minister obrany... v zmysle ust. § 20 ods. 2 Zákona o vojenskom spravodajstve zbavil mlčanlivosti a v zmysle ust. § 40 ods. 1 Zákona o ochrane utajovaných skutočností oslobodil od povinnosti mlčanlivosti o utajovaných skutočnostiach v súvislosti so žiadosťou predloženou Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky sp. zn. IV Gv 4/11 zo dňa 12. 12. 2012 v trestnom konaní za pokračujúci zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa ust. § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s pokračujúcim prečinom poškodzovania cudzích práv podľa ust. § 375 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona, sťažovateľa o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s činnosťou Vojenského spravodajstva pri realizácii akcií vedených na Vojenskom obrannom spravodajstve pod sp. zn..., pri ktorých boli použité informačno-technické prostriedky v zmysle zákona č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré si v záujme právnických alebo fyzických osôb vyžadujú, aby zostali utajované pred nepovolanou osobou, a to za účelom ich výsluchu v rámci trestného konania.

Následne, listom zo dňa 15. 1. 2014 č. p.: VSA22-8/2014, minister obrany... v zmysle ust. § 20 ods. 2 Zákona o vojenskom spravodajstve (sťažovateľa, pozn.) zbavil mlčanlivosti a v zmysle ust. § 40 ods. 1 Zákona o ochrane utajovaných skutočností oslobodil od povinnosti mlčanlivosti o utajovaných skutočnostiach v súvislosti so žiadosťou predloženou vyšetrovateľom Národnej protikorupčnej jednotky expozitúra Bratislava, Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru pod ČVS: PPZ-528/NKA-PK-BA-2013 zo dňa 10. 1. 2014 v trestnom konaní vedenom vo veci sťažovateľa, ako obvineného... Platnosť zbavenia bola stanovená na celú dobu trestného konania...

V súvislosti s uvedeným si sťažovateľ dovoľuje poukázať na vyššie citované ust. § 40 ods. 1 Zákona o ochrane utajovaných skutočností, v zmysle ktorého, ak má osoba vypovedať v konaní pred štátnym orgánom, môže ju oslobodiť od povinnosti mlčanlivosti o utajovaných skutočnostiach vedúci ústredného orgánu štátnej správy, do ktorého pôsobnosti utajovaná skutočnosť patrí, pričom v zmysle vyššie citovaného ust. § 81 ods. 3 postavenie ústredného orgánu štátnej správy Zákon o ochrane utajovaných skutočností priznáva aj Vojenskému spravodajstvu.

... Sťažovateľ má za to, že zánikom výkonu funkcie, ako bývalý riaditeľ Vojenského obranného spravodajstva, prešiel do stavu radových občanov a stal sa osobou, ktorá sa v zmysle ust. § 39 Zákona o ochrane utajovaných skutočností nesmie oboznamovať s utajovanými skutočnosťami a má v zmysle ust. § 39 ods. 2 Zákona o ochrane utajovaných skutočností ustanovenú povinnosť zachovávať mlčanlivosť o utajovaných skutočnostiach. Bývalý riaditeľ Vojenského obranného spravodajstva je osobou, ktorej právne postavenie nie je zhodné s právnym postavením riaditeľa Vojenského obranného spravodajstva v aktívnej službe, to znamená, že ak po zániku výkonu funkcie treba vo verejnom záujme zasiahnuť do jeho právneho postavenia, môže ísť iba o zásah, ktorý je výslovne dovolený zákonom. ...

... Ak zákon určuje, že pre účely daného zákona má Vojenské spravodajstvo postavenie ústredného orgánu štátnej správy, potom z toho bez pochybností možno vyvodiť, že pre účely interpretácie a aplikácie ustanovení dotknutého zákona riaditeľ Vojenského spravodajstva má postavenie vedúceho ústredného orgánu štátnej správy. Uvedené konštatuje aj prokurátor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na strane 19 uznesenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. IV Gv 4/11/1000-246 zo dňa 6. 8. 2015 (ktorým bolo trestné stíhanie proti sťažovateľovi vo vzťahu k niektorým čiastkovým útokom stíhaných pokračujúcich trestných činov zastavené, pozn.) a na strane 31 uznesenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. IV Gv 4/11/1000-297 zo dňa 29. 1. 2016 (z príloh sťažnosti vyplýva, že ide o obžalobu podanú na sťažovateľa, pozn.).

Vo vzťahu k povinnej mlčanlivosti o utajovaných skutočnostiach zákon ukladá povinnosť mlčanlivosti a určuje, kto, kedy a akým postupom môže od povinnosti mlčanlivosti oslobodiť.

Sťažovateľ si opätovne dovoľuje poukázať na ust. § 40 ods. 1 Zákona o ochrane utajovaných skutočností, v zmysle ktorého, ak má osoba vypovedať v konaní pred štátnym orgánom, môže ju oslobodiť od povinnosti mlčanlivosti o utajovaných skutočnostiach vedúci ústredného orgánu štátnej správy, do ktorého pôsobnosti utajovaná skutočnosť patrí...

Vzhľadom na uvedené, na zbavenie mlčanlivosti o týchto skutočnostiach v súvislosti s bývalými príslušníkmi Vojenského spravodajstva nie je minister obrany Slovenskej republiky oprávnený. Zákon mu nepriznal ani všeobecnú ani osobitnú právomoc na žiadosť orgánov činných v trestnom konaní zbaviť mlčanlivosti bývalého riaditeľa Vojenského spravodajstva...

Na základe uvedeného má sťažovateľ za to, že v prípade zbavenia mlčanlivosti a oslobodenia od povinnosti mlčanlivosti pod č. p.: VS150-167/2012 zo dňa 13. 12. 2012 a pod č. p.: VSA22-8/2014 zo dňa 15. 1. 2014 išlo o rozhodnutie ministra obrany Slovenskej republiky bez základu v zákone a v rozpore so zákonom. Minister obrany Slovenskej republiky neuplatnil voči sťažovateľovi iba právomoc, ktorá mu bola v zmysle zákona daná, ale konal nad jej rámec. Zbavovanie mlčanlivosti bývalých príslušníkov Vojenského spravodajstva je v zmysle zákona výlučne v kompetencii vedúceho (riaditeľa) Vojenského spravodajstva...

Na základe zbavenia povinnosti mlčanlivosti sťažovateľ v uvedenej trestnej veci pred orgánmi činnými v trestnom konaní vypovedal dňa 2. 9. 2014, dňa 3. 9. 2014 a dňa 29. 9. 2014, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces sťažovateľa.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Konaním Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV Gv 4/11 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Konaním vyšetrovateľa Národnej protikorupčnej jednotky expozitúra Bratislava, Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru v konaní vedenom pod

ČVS: PPZ- 528/NKA-PK-BA-2013 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Konaním Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky neboli ochránené práva a zákonom chránené záujmy sťažovateľa v zmysle článku 149 Ústavy Slovenskej republiky.

4. Výsluch sťažovateľa zo dňa 2. 9. 2014, dňa 3. 9. 2014 a dňa 29. 9. 2014 v konaní vedenom pod sp. zn. IV Gv 4/11 sa ako dôkaz považuje za neprípustný.

5. Ústavný súd zakazuje Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky a Národnej protikorupčnej jednotke expozitúra Bratislava, Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru pokračovanie v porušovaní základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

6. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 20.000 Eur, ktoré sú Generálna prokuratúra Slovenskej republiky a Národná protikorupčná jednotka expozitúra Bratislava. Národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru povinné spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet sťažovateľa do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ v posudzovanej veci namietané porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (v spojení s čl. 149 ústavy), resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odôvodňuje (v podstate) tým, že v procesnom postavení obvineného bol v štádiu prípravného konania ako bývalý riaditeľ Vojenského obranného spravodajstva opakovane vypočúvaný o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel pri výkone uvedenej funkcie, hoci (podľa jeho názoru) bol povinnosti zachovávať mlčanlivosť o týchto skutočnostiach zbavený nezákonným spôsobom (podľa jeho názoru).

Ústavný súd vo vzťahu k námietkam sťažovateľa v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, z ktorého vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb namietajúcich porušenie základných práv a slobôd v prípadoch, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd, resp. iný orgán verejnej moci. Zmysel a podstata princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto

súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

V súvislosti s uplatňovaním princípu subsidiarity v konaniach o sťažnostiach, ktorými sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy v trestnom konaní, ústavný súd už opakovane zdôraznil, že „trestné konanie je od svojho začiatku až po koniec procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj v predmetnej veci konajúcich všeobecných súdov naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat také pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 166/2010, m. m. tiež II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

V posudzovanej veci zo sťažnosti sťažovateľa a z jej príloh vyplýva, že prokurátor generálnej prokuratúry 8. februára 2016 podal na sťažovateľa obžalobu Okresnému súdu Trenčín, ktorý uznesením sp. zn. 2 T/11/2016 z 25. októbra 2016 postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Bratislava III ako súdu vecne a miestne príslušnému. Trestná vec sťažovateľa sa teda v čase podania sťažnosti ústavnému súdu (17. júla 2017) nachádzala v štádiu konania pred súdom.

Vychádzajúc z už uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že orgánom verejnej moci oprávneným a povinným posúdiť všetky relevantné skutkové a právne okolnosti daného prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania, ktorý sťažovateľ namieta v sťažnosti podanej ústavnému súdu, je v danom štádiu trestného konania vedeného proti sťažovateľovi predovšetkým príslušný prvostupňový súd

a v prípade neskoršieho uplatnenia opravných prostriedkov aj odvolací súd a v zákonom ustanovenom rozsahu tiež dovolací súd. Inými slovami, sťažovateľ v čase podania sťažnosti ústavnému súdu mal (a stále má) k dispozícii zákonom (Trestným poriadkom) ustanovené prostriedky procesnej obrany, prostredníctvom ktorých sa môže pred príslušným orgánom verejnej moci (t. j. pred všeobecným súdom) domáhať ochrany tých svojich práv, ktorých porušenie postupom orgánov prípravného konania namieta v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu. Za daných okolností preto nie je dôvod, aby ústavný súd v tomto štádiu prebiehajúceho trestného konania vedeného proti sťažovateľovi doň vstupoval a predchádzal, resp. suploval právomoc príslušných orgánov verejnej moci (všeobecných súdov), ktorá predchádza právomoci ústavného súdu.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa uplatnením zásady *ratione temporis* odmietol podľa § 25 ods. 2 (v spojení s § 53 ods. 1) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2018